

תחזית מאקרו כלכלית לשנת 2014 27 באוקטובר 2013

הנחות היסוד ותנאי רקע

- ✓ **האצה צפויה בקצב הצמיחה העולמי – לפי תחזית קרן המטבע הבינלאומית (IMF)¹**
צפויה הכלכלה העולמית לצמוח בשנת 2014 בקצב של 3.6%, לאחר צמיחה של 2.9% בשנת 2013.
- ✓ **התאוששות צפויה בגוש האירו – גוש האירו, אליו מופנים כ- 30% מיצוא הסחורות הישראלי, צפוי לרשום צמיחה מתונה של 1% בתוצר ב- 2014, לאחר נסיגה של 0.4% ב- 2013¹.**
- ✓ **האצה צפויה בקצב הצמיחה בארה"ב, אליה מופנים קרוב ל- 25% מיצוא הסחורות של ישראל צפויה לצמוח בכ- 2.6%, לאחר 1.6% ב- 2013¹.**
- ✓ **צמיחה מהירה צפויה בקצב צמיחת המדינות המתפתחות - סין, אליה מופנים כ- 5% מהיצוא הישראלי, צפויה לצמוח ב- 7.3% בשנה הבאה, בהמשך לצמיחה של 7.6% ב- 2013. במקביל, צפויה הודו, אליה מופנים כ- 3% מהיצוא הישראלי, לצמוח ב- 5.1% ב- 2014 לאחר 3.8% ב- 2013¹.**
- ✓ **האצה צפויה גם בקצב התרחבותו של הסחר העולמי - לפי תחזית האקונומיסט² צפוי הסחר העולמי של סחורות לצמוח ב- 5.2% ב- 2014, לאחר 3.3% בשנת 2013.**
- ✓ **האטה צפויה בביקושי המגזר הציבורי – לאחר גידול מואץ בצריכה הציבורית בשנת 2013³, צפויה בשנת 2014 האטה בקצב הצריכה הציבורית, זאת על רקע הקיצוץ התקציבי שאושר.**
- ✓ **האטה צפויה בביקושי הצרכנים הפרטיים – השילוב של העלאות המיסים⁴, הקיצוץ בקצבאות ילדים⁵ והצפי לגידול בשיעור האבטלה, צפויים לפגוע בנכונות הצרכנים להרחיב את רכישותיהם בשנה הקרובה. את הגורמים הממתנים הללו, יאזנו מספר גורמים שימשיכו לתמוך בהתרחבות הצריכה הפרטית, לרבות הגידול המתמשך בערך הנכסים הפיננסיים והנדל"ן שבידי הציבור, אשר יגבירו את "תחושת העושר", לצד צפי לעלייה ריאלית נוספת בשכר הממוצע במשק וסביבת ריבית ריאלית נוחה.**
- ✓ **גורמים מרחיבים בצד ההשקעות – פרויקט הקמת עיר הבה"דים בדרום, אשר נמצא בעיצומו, צפוי להביא בשנה הקרובה לגידול בהשקעות בתשתיות באזור כולו, ולגידול בביקושים מהתעשייה המקומית בתחומים הרלבנטיים.**

¹ תחזית ה- IMF מאוקטובר 2013.

² תחזית ה- Economist מאוקטובר 2013.

³ שכלל גידול חד-פעמי של כ- 6.5 מיליארד ש"ח מעבר להוצאה המותרת בשל עודף התחייבויות

⁴ העלאת מע"מ נוספת ביוני 2013 לצד העלאת מיסים על מוצרי יוקרה ואלכוהול והעלאת מס ההכנסה המתוכננת בתחילת 2014.

⁵ במסגרת חוק ההסדרים 2013-2014, זאת החל מאוגוסט 2013.

האגף למחקר כלכלי

- ✓ **צפי להוזלה במחירי האנרגיה לתעשייה המקומית** – התרחבות אספקת הגז הטבעי למפעלי התעשייה צפויה להביא להוזלה בהוצאות האנרגיה של מפעלים נוספים שיתחברו למערכת ההולכה/החלוקה של הגז הטבעי, זאת בנוסף למפעלים הגדולים שהתחברו בשנת 2013. הוזלה זו, תוכל להביא לשיפור כושר התחרות.
- ✓ **בנוסף, צפויה הוזלה במחירי התשומות** - בשנת 2014 צפויה ירידה דולרית של מחירי הסחורות הבסיסיות בעולם¹.
- ✓ **מנגד, צפויה התייקרות במחירי התשומות שבשליטה הריבון** - לרבות הארנונה והמים, אשר תגרום לשחיקה נוספת ברווחיות החברות הישראליות.
- ✓ **גידול בעלויות השכר** – ההעלאה הנוספת הצפויה בהפרשות המעסיקים לביטוח לאומי על חלק השכר הגבוה מ- 60% מהשכר הממוצע (מ- 6.5% ל- 7% בתחילת 2014) תביא לגידול נוסף בעלויות השכר של החברות. בנוסף, הסכם עובדי הקבלן בתחום הניקיון, במידה וייסגר, צפוי להביא אף הוא לעדכון כלפי מעלה של עלויות השכר בסקטור העסקי.
- ✓ **במהלך שנת 2014⁶ צפוי תיסוף נוסף בשערו של השקל ביחס לדולר, אם כי מתון יחסית** – שער החליפין של השקל לעומת הדולר, בו נקובות למעלה מ- 75% מעסקאות היצוא, צפוי לעמוד בסוף 2014 סביב רמת ה- 3.5 דולר, דהיינו תיסוף של כמחצית האחוז. רמה נמוכה זו, צפויה להחמיר את שחיקת הרווחיות וכושר התחרות של היצואנים הישראלים.
- ✓ **במהלך שנת 2014⁵ צפוי תיסוף חד בשערו של השקל מול האירו** – שער החליפין של השקל לעומת היורו צפוי לעמוד סביב 4.5 ש' לאירו בשלהי 2014, דהיינו תיסוף של כ- 5% במהלך השנה. משמעות הדבר שחיקה ניכרת ברווחיות היצואנים לגוש האירו.
- ✓ **הכבדת נטל המס על המגזר העסקי** – בשנת 2014 צפוי המגזר העסקי לספוג העלאה נוספת במס החברות (מ- 25% כיום ל- 26.5% ב- 2014), זאת לצד העלאת שיעורי המס לתעשייה המייצאת ומס על דיבידנד במסגרת חוק עידוד השקעות הון⁷.
- ✓ **מעבר קווי יצור ופיתוח לחו"ל** – שיעור המפעלים להם פעילות יצרנית בחו"ל עלה בהדרגה בעשור האחרון מ- 16% בשנת 2004 לכ- 28% במחצית הראשונה של 2013⁸, מגמה זו, של העברת קווי ייצור ופיתוח לחו"ל מאיימת על עתיד התעשייה המקומית.

תחזית זו מניחה יציבות במצב הביטחוני, עם מצב גיאופוליטי דומה להיום

⁶ דצמבר 2014 לעומת דצמבר 2013.

⁷ שיעור המס לחברות התעשייה המייצאות במרכז הארץ יעלה מ- 12.5% ל- 16% ובפריפריה מ- 7% ל- 9%, מס על דיבידנד יעלה מ- 15% ל- 20%.

⁸ על פי דיווחי התעשיינים במסגרת סקר הציפיות בתעשייה שעורך אגף המחקר הכלכלי.

האגף למחקר כלכלי

תחזית לשנת 2014 – תרחיש בסיס

- ✓ **בשנת 2014 צפוי התוצר לצמוח בקצב של 3.1%, המשקף האטה בקצב הצמיחה לאחר שנתיים של צמיחה בשיעור ממוצע של 3.4%⁹.**
- ✓ בניכוי השפעת הפקת הגז הטבעי מ"תמר" על מדידת התוצר¹⁰, צפויה הצמיחה לעמוד על 2.5%, זאת לאחר 2.6% בשנת 2013.
- ✓ **משמעות הדבר גידול מתון, של 1.2%, בתוצר לנפש, לאחר שנתיים של צמיחה בשיעור של 1.5%. בנטרול השפעת הגז, מדובר בצמיחה לנפש מתונה עוד יותר של 0.6%.**
- ✓ **ההאטה תיגזר בעיקרה מהאטת קצב התרחבות התוצר העסקי, אשר צפוי לצמוח בשנת 2014 ב- 3.2%, לאחר צמיחה של 3.6% ב- 2013, ו- 3.4% ב- 2012.**
- ✓ **תחזית זו מניחה צמיחה מחודשת ביצוא הסחורות והשירותים (ללא יהלומים), זאת בהנחה שהתחזיות הגלובליות להאצה בהיקפי הסחר העולמי בסחורות אכן תתממשנה, ותוך השפעה ממתנת של התיסוף: גידול של 2.9% צפוי בשנת 2014 ביצוא, לאחר נסיגה קלה של 0.4% ב- 2013 וגידול של כ- 5% בשנת 2012.**
- ✓ **גידול זה ביצוא ייגזר להערכתנו מגידול של 3.4% ביצוא הסחורות ללא יהלומים (בעיקר מהיצוא התעשייתי), לצד גידול של כ- 2% ביצוא השירותים. הגידול ביצוא השירותים משקף האטה לעומת שנה קודמת, זאת בשל ירידה בהיקף מכירות חברות הסטארט-אפ.**
- ✓ **בנוסף, גידול מחודש צפוי בהשקעות בענפי המשק (ללא אוניות ומטוסים): גידול של 4.7% צפוי בהשקעות אלו, לאחר נסיגה של 1.1% בשנת 2013.**
- ✓ **מנגד, צפויה נסיגה של כ- 4.2% בהשקעות בבנייה למגורים בשנת 2014, זאת לאחר קיפאון בהשקעות הללו ב- 2013.**
- ✓ **בשנת 2014 צפויה האטה בקצב התרחבות הצריכה הפרטית: צפוי גידול של 3.1%, לאחר גידול של 4% ב- 2013. ההאטה תיגזר מהאטה ניכרת בקצב גידול צריכת מוצרים בני קיימא, לצד האטה גם בקצב גידול צריכת המוצרים לצריכה שוטפת. כך, הצריכה הפרטית לנפש צפויה לעלות בכ- 1.2%, לאחר גידול של 2.1% בשנת 2013.**
- ✓ **האטה צפויה גם בקצב גידול הצריכה הציבורית המקומית (ללא יבוא ביטחוני), זאת על רקע קיצוצי התקציב שאושרו לשנת 2014. כך, צפוי ב- 2014 גידול של כ- 1.8% בהוצאה הציבורית המקומית, לאחר גידול של 2.5% ב- 2013 ושל 2.8% ב- 2012.**
- ✓ **לצד הגידול הצפוי ברכיבי השימושים, צפוי גידול מחודש ומתון ביבוא האזרחי: גידול של 0.5% ב- 2014, לאחר נסיגה של 1.8% ב- 2013.**
- ✓ **האטה נוספת צפויה בקצב קליטת המועסקים למשק: להערכתנו, מספר המועסקים הישראלים במשק יגדל בשנת 2014 בכ- 1.4% (תוספת של קרוב ל- 50 אלף איש), לאחר גידול של 2.3% ב- 2013, ו- 3.3% ב- 2012. האטה בקצב הקליטה צפויה בסקטור העסקי והציבורי.**
- ✓ **במקביל, צפויה ב- 2014 עלייה בשיעור האבטלה, ל- 7.4% מכוח העבודה האזרחי. משמעות הדבר תוספת של כ- 30 אלף מובטלים, ועלייה למספר כולל של כ- 278 אלף בלתי מועסקים.**

⁹ לפי אומדנים ראשונים לשנת 2013 שפרסמה הלמס' באוקטובר 2013.
¹⁰ השפעה זו צפויה להתבטא בהחלפת דלקים מיבוא בגז טבעי מקומי.

האגף למחקר כלכלי

✓ עלייה זו בשיעור האבטלה תלווה, להערכתנו, בגידול נוסף בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה, זאת בין היתר על רקע המאמצים להגברת השתלבותם של אוכלוסיות מיעוטים בשוק העבודה. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה צפוי לעלות ל- 64.1%, לעומת 63.8% בשנת 2013 – משמעות הדבר כ- 78 אלף איש שיצטרפו בשנה הבאה לשוק העבודה, כאשר קרוב ל- 40% מהם לא ימצאו מקומות עבודה.

תחזית בסיס של התאחדות התעשיינים לשנת 2014

תחזית התאחדות התעשיינים 2014	אומדן 2013 למס'	2012	
3.1%	3.4%	3.4%	תוצר
1.2%	1.5%	1.5%	תוצר לנפש
3.2%	3.6%	3.4%	תוצר עסקי
3.1%	4.0%	3.2%	צריכה פרטית
1.8%	2.5%	2.8%	צריכה ציבורית מקומית
1.1%	1.3%	6.3%	השקעה גולמית מקומית
2.9%	-0.4%	5.1%	יצוא סחורות ושירותים (ללא יהלומים)
3.5%	-4.2%	1.8%	מזה: יצוא תעשייתי, כרייה וחציבה
0.5%	-1.8%	2.1%	יבוא אזרחי
7.4%	6.7%	6.9%	שיעור אבטלה

תחזית זו בוצעה ע"י האגף למחקר כלכלי

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת האגף

טלפון: 03-5198807